

*За хмарами небо завжди блакитне*

***Норвезьке прислів'я***

— Скітр!.. — вилаялась Ілів, укотре віддираючи поділ плаща, що намертво вчепився за гілля чорного підліска.

Коли натоптана мисливцями стежка закінчилася, вона стала продиратися звіриними тропами крізь такі нетрі, про існування яких досі й не знала. То Сіф, молодша сестра, усім серцем любила гущавину та мріяла про всілякі подорожі й пригоди. От і має пригоди на свою голову. А вона, Ілів, бажала перебратися в Тун разом з Ульфсоном, жити мирним заможним життям якомога далі від дивацтв їхньої родини, стати шанованою *фру* й мати власний дім і велике господарство. Натомість стара вельва обрала її собі в учениці. І що з того вийшло?

Ілів з усіх сил смикнула за плащ і нарешті відібрала його в крюкуватих пазурів; похитнулася, не втримала рівноваги й гепнулася на землю. Від болю зашипіла, ще раз смачно вилаялась батьковим улюбленим «Ві гамрі Фурш!» проте не встигла пожаліти себе бідолашну: поруч у кущах затріщали гілки.

— Хто тут?

Мовчання. Навіть вітер у чорних кронах раптом ущух, ніби набридло йому лютувати, свистіти, гарчати й усипати втомлену та змерзлу мандрівницю крижаними цілунками. Цілковита німота зимового лісу лякала. Попереду, позаду, праворуч і ліворуч від неї була дика зима, звірина всяка. Нікого й на допомогу покликати.

Ілів залякла, вдивляючись туди, звідки чувся хрускіт. Треба згуртуватися, як учив її батько, схопити скіф, боронити себе, однак тіло відмовлялося рухатися. Гілки знову захрустіли, проте цього разу ближче, значно ближче.

— Хто там? Попереджаю, я озброєна! — забурмотіла Ілів, а подумки вилаялася. От же дурепа! Чому відразу вирішила, що то людина? А як звір якийсь: вовк чи кабан? Не всі ж звірі взимку впадають у сплячку. Про що вона думала, як тікала з дому? Зрозуміло, про що... про те, що молодша сестра драпонула світ за очі з чарівною потворою. Сіф узагалі ніколи не замислюється над тим, що робить. Матінку і її, Ілів, не слухала, порадами старших нехтувала. А от яке в неї виправдання? Чому пішла за сестрою? Як думала захиститися від вовків? А ще ж примудрилася втратити коня ледь не на першому перепутті.

Чорні кущі зашурхотіли, захиталися дужче, шкрябаючи замерзлу землю. А тоді з гущавини вийшов молодик: високий, з обстриженим темно-русим волоссям, що безладно стовбурчилося над чолом. Його густі брови вигиналися під гострим кутом, а злегка підмальовані сірі очі блищали від радості. На ньому була шкіряна куртка з високим коміром, що звалася «біулфі», а зверху фалдон — короткий плащ із вовчого хутра. За лівим плечем висів величенький мішок з речами, за правим — лук і сагайдак, на спині — добре закріплені лижі, а на ногах були теплі чоботи. От хто приготувався до довгої дороги.

— Це я! Не лякайся! — попросив молодик, підняв руки.

— Еріку? — Ілів шумно видихнула, з плечей наче валун скотився. — Що ти тут робиш?!

— Можу спитати тебе про те ж саме, — він наблизився, присів й змірив її насмішкуватим поглядом. — Чому блукаєш так далеко від дому? Хіба не знаєш, що батько буде хвилюватися? Наче ярлу замало втратити дружину й сина, ще й ви із сестрою кудись чкурнули.

— Знаю, — Ілів відмахнулася від мисливця й важко зітхнула. — Та я не можу зараз повернутися... розумієш? Він забрав Сіф! Та потвора повезла її на Північ. Ніхто не побачив, не повірив мені! А я побачила, одразу повірила, що то Звір прийшов до нас, який несе лихо й страждання. А ще ж Бо й матінка зникли... Я маю їх повернути.

— Сама? — Ерік гмикнув.

Ілів закинула голову назад і поглянула на низьке похмуре небо: скоро сніжитиме. За брата її особливо серце пекло, адже це вона винна, що малий утік посеред ночі. А як утік, так і не повернувся...

— Ну, блукаючи лісом навмання, ти їм точно нічим не зарадиш. Давай, ярлине, вставай, досить уже відпочивати! — мисливець простягнув їй руку, схопив за зап'ясток і потягнув на себе.

— Не клич мене ярлинею, це неприємно, — Ілів струсила важку вовняну спідницю, укотре жалкуючи, що не вдяглася в чоловічу одежину на манір Сіф.

— То мені звати тебе вельвою? — Ерік усміхнувся кутиком вуст, допоміг обтрусити спину. — Пані чаклунко.

— Клич просто Ілів, як і до того кликав.

Жарти Еріка її завжди страшенно дратували. Якби вони були вдома, неодмінно насварила б мисливця, та зараз щиро раділа його появі посеред лісу.

— Гаразд, просто Ілів, то який у нас план?

— У нас? — Ілів змірила юнака уважним поглядом і вже хотіла заперечити, як кущі праворуч засмикалися, а маленькі деревця аж загойдалися.

Ерік крутнувся на звук, вихопив довгий сакс із піхов і приготувався до бою. З гущавини до них поважно вийшов кнур: велетенський, як ведмідь, химерніший за Йольську ніч. Він мав довжелезні ікла, що стирчали над пащекою, всипаний шипами загривок і три пари крихітних очиць, що блищали шаленством.

— Що це... — Ілів вражено вп'ялася поглядом у почвару й поволі позадкувала. Накотила крижана хвиля, і вона ледь не змертвіла від жаху. Кнур важко відсапувався й хрипів, зі страшної пащеки потічками скрапувала густа й аж чорна кров. Від потвори тхнуло мертвечиною. Ілів не витримала й затисла носа.

— Ти мені скажи, вельво, — прошепотів Ерік, — чи це не Гільдісвіні — кнур самої Гефни? Хоча щось він занадто потворний, щоб бути божественною звіриною.

— Це неможливо...

— Я звик вірити своїм очам, — Ерік гмикнув. Нарешті кнур повернув бридку голову до них. Хижі очиці вп'ялися в людей. — Тікай, ярлине!

Велика пика смикнулася, кнур зарохкав і заверещав так гучно, що аж вуха позакладало. А тоді, пригинаючи бородате рило до землі, помчав на Еріка. Ілів заскочила за сосну, притислась усім тілом до шорсткого стовбура. Нажахана, вона ледь не плакала. Серце важко гупало в грудях. Це не тварина, точно не звичайна лісова звірина. Може, справді химорода якась? Але ж Гільдісвіні — це казка!

«Кнехт теж мав би бути казочкою, але ніт. Приперся в гості посеред ночі, вичепив собі сестру й для чогось потяг її аси знають куди! А альви й драугри теж наче ж вигадка, однак спалили Борре вщент. Ні, не існує більше казок, бо нині ожили найжахливіші з них!»

Ерік виставив сакса перед собою, в останню мить ухилився від удару, проштрикнув велета в бік й, вирвавши зброю, відстрибнув. Кнур спинився, повільно повернув голову до мисливця, вишкірився й заверещав, а тоді поцілів рилом Еріку в живіт. Від потужного удару мисливця відкинуло в кущі. Він упав горілиць і став кататися по землі, уникаючи важких копит чудовиська. Лише раз

кнур шарпнув його за передпліччя, що аж шкіра на куртці затріщала. Ерік примудрився виставити сакс вістрям догори й проштрикнути величезне черево. Чорні струмочки потекли лезом, заляпали плащ і куртку, закрапали на обличчя. Кнур ніяк не відреагував на біль, наче і не було рани. Ерік перекотився вбік, скочив на ноги, кинувся до дерев, схопивши Ілів за руку, потягнув її до гущавини.

— Чого чекаєш, ярлине? Тікаймо, поки тварюка не оклигала! Маю підозру, що вона невмируща.

Гілля чіплялося за поділ спідниці, шкрябало руки й обличчя. Ерік мчав так швидко, що майже відразу Ілів стала спотикатися. А позаду чулося сопіння й ревіння велетенського кнура.

— Швидше, ярлине!

Ерік звернув праворуч до ялинок так стрімко, що Ілів ледь не впала. Мисливець гепнувся на землю й потяг її на себе вниз під широке гілля, притис до грудей і затулив рота шорсткою долонею.

— Мовчи, — прошипів їй на вухо, важко відсапуючись.

Кнур промчав зовсім поруч, ламаючи гілля, грасуючи підлісок, лишаючи криваву стежину за собою. Від його тупотіння здригалася земля, а від вереску котилося відлуння. Коли чудовисько пірнуло за старезні сосни, Ерік зітхнув з полегшенням і розтис лабети.

— Почекаймо хвильку й будемо вибиратися, доки він не повернувся. Скажи, ярлине, чи знаєш, що то було? Спочатку альви й драугри, тоді справжній крижаний велет, а тепер от ця потвора... що в ім'я Тюра тут відбувається?

Ілів захитала головою. Ковтала крижане повітря, та все не могла перевести дух. Схоже, лихо нині прийшло не лише до Борре.

«Коли потрапиш у біду, обов'язково клич на поміч котрусь з істот чарівних, — пролунав неньчин голос у голові. Ілів мов наяву побачила її застережливий погляд, обережну, лагідну усмішку. Серце стисло жалем. — У тобі достатньо сили, щоб керувати навіть старшими духами».

«Хіба ж це безпечно? Потаємці лише шкоду чинять та дурять. Усі їхні угоди нечесні!»

«Це правда, що полюбляють «домовлятися». Але, доню, не всі вони лихі. Ті, що народилися з людей, розуміють нас найкраще. Як називатимеш їх добрими сусідами, шануватимеш та блот робитимеш вчасно, то стануть до помочі в

скрутну годину, — трохи повагавшись, матінка додала тихіше: — Однак, ніколи такого не роби в Борре».

«Чому? Хіба не вчусь я на вельву?»

Дайлія щільно стискала губи, на біле обличчя наповзала тінь.

«Не розпитуй, будь ласка, — вона важко зітхнула, в очах з'явився такий сум, що чергове зауваження застигло в горлі. — Коли поїдеш до бабусі, вона все пояснить та всьому тебе навчить».

— Мати розповідала нам про всяких почвар, що нібито населяють Дев'ять світів... веттіри, потаємці, химороди, діви-діси, лихі мари. Чула я й про інші народи та всіляких духів, проте ніколи не вірила, що вони справжні.

— Як на мене, то цей був занадто справжнім, — гмикнув Ерік і підняв **ліву руку**, розглядаючи рану. — Дивно чути таке від майбутньої вельви. Хіба не маєш ти всіх цих істот поіменно знати, духам усяким молитися, асів прикликати на допомогу?

Рукав куртки був закривавленим: єдиним ударом кнур добряче подряпав передпліччя молодика.

— Рану треба обробити, але не маємо часу та й немає чим. Дай-но перев'яжу.

Ілів заовтузилася під гіллям, схопила поділ спідниці й відірвала добрячий шмат. Ерікова рука була міцною, бугристі м'язи — твердими, мов камінь. Вона зітхнула й міцно обмотала тканиною передпліччя, а тоді притисла до пов'язки долоню й зашепотіла слова, яких навчилася від матінки. Єдине, що в неї непогано виходило, — гоїти невеличкі рани. Часто спиняла Бо кров, коли брат доколупувався до юшки з носа.

Ілів замружилась, уявляючи, як з'являється на руці мисливця нова шкіра. Від кінчиків її пальців застрибали крихітні блакитні іскорки, що були невидимі для очей звичайних людей і неквапно потекли в рану Еріка.

— Ого! Не болять, — мисливець вражено засовав рукою. — Гальдра якась? Це тебе мудра такого навчила?

— Матінка.

— То вельви насправду вміють чарувати, як потаємці? Я думав, що вони лише майбутнє пророкують та всілякі трави варять.

— Вельви різні є, — Ілів смикнула чорну прядку, роздратовано кинула за плече. — Є ті, що вміють бачити майбутнє й віщувати, є ті, що варять зілля. Є добрі й лихі вельви, ті, що змалечку вчаться гальдрі, і ті, що не цураються фелькіні — темного мистецтва. А зовсім лихі — це відьми, хелюроне. Молись асам, щоб ти ніколи не зустрів хелюроне, бо то наймогутніші поміж вельв.

— Темні вельви, відьми, чудовиська — яка цікава у вас наука, — Ерік гмикнув, відхилив косматі гілки й визирнув назовні. — Схоже, він пішов, тож нам теж час. Ходімо, ярлине!

Ерік схопив її за лікоть і потяг до себе. Вибрався з-під коріння й одним махом поставив Ілів на ноги. Сили в руках мисливця справді вистачило б на трьох! Ульфсон завжди програвав батьковому улюбленчику в тога-хонк — перетягуванні каната, а тоді йшов до неї скаржитися.

«Кажу тобі, цей юнак якийсь троль! Вотан мені свідок, йому б скелі гамселити та з дружиною конунга на бритів ходити, а не в лісах дичину стріляти! Учився десь, певно, і не лише від батька твого!»

Мимохідь відчувши цю силу на собі, Ілів знітилась. Очевидно, що Ерік не просто так крізь нетрі пробирався. Напевно, Сігурд послав його як найкращого з мисливців, щоб знайти й повернути доньку додому.

— Чого знову до землі приросла? Тікаймо, ярлине! Думками багатіти не маємо часу. Потім розкажеш усе, що надумала, — Ерік стис її лікоть міцніше й потяг за собою.

— Я не повернусь у Борре! — попередила Ілів і запручалася. — Маю врятувати сестру від того звіра. Лише я можу це зробити!

— А тебе хто врятує, ярлине? — Ерік не зупинявся, тягнучи її в протилежний бік від того, куди побіг кнур. — Думаєш, лише одна така потвора лісами бігає? Відчуваю, що цей кнур — найлагідніша химорода з-поміж тих, що тобі трапляться. Як ти там казала? Чудовиська з Дев'яти світів? Схоже, що мати розповідала тобі не казочки, а правду.

Він крокував усе швидше, пригинаючись під високими гілками й перестрибуючи через вузлувате коріння. Ліс зачаївся, затамував подих, чекаючи на появу чергового казкового монстра з дідівських байок. Ілів заметляла головою, довге волосся розсипалося по плечах, чорними крилами забилося за спиною.

— Ти не розумієш, цього бути не може! Не повинно бути... Мідгард, наш світ, захищений богами! Захищений від проникнення ззовні! Огороджений тілом

великого змія Йормунганда. Жодне створіння з решти відомих світів не може подолати такий захисний бар'єр! Не має стільки влади.

— Ну, ярлине, ти ж також бачила альвів з Альвгейму минулої ночі? Чи думаєш, що це нам усім наснилося? Та й не лише альвів ми там бачили. Якщо не помиляюсь, з нами билися драугри, що мали б спочивати з миром у Гельгеймі до Зими велетів, а ще я точно бачив там йотнарів з Йотунгейму.

— Щось ти забагато знаєш як для звичайного мисливця.

Ерік стенив плечима, глянув на неї й задиркувато всміхнувся.

— Не лише тебе, ярлине, мудрі навчали.

— Та коли ж ти перестанеш називати мене ярлинею?

— Тихіше! — Ерік різко схилювся й, притиснувши палець до вуст, прошепотів: — Попереду хтось є.

Страх скував тіло кригою, а ноги аж вросли в мерзлу землю. Ілів затремтіла за спиною Еріка, укотре пожалкувавши, що не взяла з дому меча, сокири чи лука, хоч і не вміла стріляти: не навчилася, скільки батько не вчив. Колючі гілки захиталися — і до них крізь хащу неквапно вийшов юнак. Його очі були нелюдські: білки чорні, а райдужки — золоті; волосся — блакитне, а шкіра — бліда, як у мертвяка, та помальована.

— Овва! Кого я бачу серед лісів зимових? — він зупинився, зацікавлено оглянув Ілів й Еріка жахними очима. — Хлоп'я й дівча, але й знову не зовсім смертні! Щось забагато вас тут заблукало.

Ілів здригнулася й скривилася від огиди. Наче того козлорогого авхора, альвів, драугрів, йотнарів і велетенського кнура було замало. От тобі й маєш чергового нелюда. Що сталося з мурами Мідгарда? Звідки ці покручі беруться?

— Що ти за істота така? — прошепотіла Ілів, не ховаючи відрази в голосі.

— Утбурд, — Ерік відповів і виструнчився. — Непохований.

— Яке розумне хлоп'я! — жахноокий легінь усміхнувся так широко, що здавалося, ніби його бліде лице от-от трісне. — А ти, мала, така чудна. Хто ти? Маленька вельва? Чую в тобі давню кров і чари, а ще запах того дівчати, що наш пан собі пригледів. Сіф — так, здається, він її називає. Сіф Скільфінгар, альвійський покруч. Дивовижне створіння...

Утбурд почесав підборіддя, бджолині очі збуджено запалахкотіли. Ілів стисла руку в кулак і заскреготіла зубами: їй страшенно хотілося ляснути цю потвору по пиці.

— Шукаєш її, маленька вельво? Вгадав я? Бачу, що сердишся на сестру люто, бо кинула тебе, а сама втікла пригод шукати й світ глядіти.

— Та радше смерть подалася свою шукати! — пхикнула Ілів, відчуючи, як відразу до нелюда стає все більшою. — Тобі що до того, непохований?

— Маєш щось від неї? Як маєш, то вкажу тобі шлях. Покажу, де сестру шукати.

Ілів сіпнулась, глянувши на утбурда, аж рота розкрила від здивування. Чи він бреше, чи видумав жарт який зіграти? Матінка завжди казала, що не можна вірити створінням, які мають чорні очі. І правду казала, адже очі альвів чорніші за ніч. Усякий прихований люд, що жив у пагорбах, духи й діси заразом — усі вони інакші, чужі, противники людського роду.

— А не збрешеш? — Ілів насупила брови, як, бувало, робив батько, коли спостерігав за її безладними вправліннями з мечем або луком.

Утбурд смикнув плечима й усміхнувся ще ширше від вуха до вуха. Виглядало це моторошно.

— А нащо мені брехати, молодице? Який мені з того зиск? Тим паче тобі! Ще матінці своїй поскаржишся, буде мені непереливки. Правду кажеш, непохований я, та вмирати знову не бажаю.

— До чого тут моя мати? — Ілів гмикнула й повільно витягла із сумки прикрасу з чорного бурштину на тоненькій мотузці. — Це її оберіг, ненькою подарований. Сестра ніколи його не знімала, а тут зняла... Напевно, думала, що те потворисько її захистить. Мала дурепа. Не захистить той... аврох, чи що воно таке. Я ж бачила... у тих зелених очах була сестрина смерть!

Ілів зітхнула й простягла оберіг утбурду. Він схопив мотузку, зацікавлено повертів перед носом, приглядаючись.

— Гарна робота. Від злих чарів має захищати, від темних мар рятувати, від таких, як я, — він зареготав, а тоді додав тихіше: — Твоя сестра поїхала на північ до Першосвіту. Не варто турбуватися, Володар про неї подбає.

— Володар? Ота тварюка якийсь володар? Аякже, згризе дурненьку, як зголодніє, чи до тролів заведе! Чи про якого володаря ти говориш?



Жахні очі непохованого вп'ялися в Ілів з подивом.

— Бачу, ти поки не розумієш, що відбувається. Хоча маєш розуміти. Маєш відчувати, як усі ми відчуваємо.

— Що я маю розуміти? Що? Та я ніколи в житті не бажала зустрітися з вашою породою! То ви вдерлися в мій дім, та ще й на свято! Скажи краще, чи ти допоможеш знайти Сіф, чи ні?

— Може, і допоможу, — Утбурд схилив голову набік, нелюдські очі засяяли яскравіше. — Та маю одне проханнячко до тебе. Рука руку чухає, як то кажуть. Допоможи мені, а я допоможу тобі знайти сестру, zarazом виконаю одне твоє бажання. Проте лише одне. То як тобі така угода, маленька вельво?

Ілів глянула на Еріка, та мисливець лише всміхнувся й стеноу плечима ніби в знак «вирішуй сама». Важко зітхнула й простягла руку, щоб забрати бурштиновий амулет.

— Ну гаразд, утбурде. Кажи, що тобі треба.

\*\*\*

Непохований повів їх крізь гущавину. Дерева, здавалося, ставали все вищими, мовчання зимового лісу — зловіснішим. Сосни траплялися все частіше й спліталися колючими гілками високо над головою, крадучи надвечірнє світло. Нарешті він вивів їх на галявину. Зупинився під старезним сухим дубом й озирнувся.

— Це тут, — указав він на крючкувате коріння, що стирчало з-під білої ковдри.

У дуб колись влучала блискавка, бо стовбур був розколотий навпіл. Покручені сухі гілки стирчали навсібіч гострими шпичаками. Що за жахливе дерево? Ніби прочитавши її думки, утбурд прошепотів:

— Прийняв у себе гріх старий друг. Він дуже довго страждав, — юнак торкнувся розколотого стовбура й із сумом поглянув на гілки-шпичаки. — Та якщо ти напrawdę знаєш слова, сьогодні його страждання завершаться.

— Я не люблю брехати, — відрізала Ілів і, підбравши спідницю, закрокувала до химерного дерева.

Рука Еріка зупинила її, схопивши за плече. Та коли Ілів глянула назад, мисливець лише похитав головою і відпустив.

— Мало хто має владу над мертвим, — усміхнувся утбурд та відступив убік, варто було дівчині наблизитися.

— Та невже? А я маю, — Ілів оглянула старезне дерево, а тоді опустила погляд на покручені корені. — Досить цієї тріскотні, краще принеси мені яку палицю та найгострішу. Еріку, допоможи копати.

Вона опустилася на коліна й засотала рукава: голими руками замерзлу землю копати довго та й боляче. Поздирати нігті й долоні в кров вона не мала жодного бажання. Ерік наблизився й опустився на коліна в сніг, став вигрібати його, не чекаючи на підхоже приладдя.

Урешті утбурд приніс іржаву лопату й гралі, а ще довгу міцну палицю, якими користувалися старі люди, щоб спиратися при ходьбі. Дивна палиця згори донизу була вкрита різьбленням із рун і якихось невідомих символів. Ілів запитально підняла брову й глянула на утбурда, але той лише махнув рукою.

— Це дарунок.

— Сподіваюсь, ти не придушив якого чаклуна? Не схоже це на палию. Що воно таке?

— Це потерця чи ганд по-вашому, маленька вельво. Такими користуються чаклуни нашого роду. Скажімо так, дуже скоро вона стане тобі в пригоді. І ні, нікого я не вбивав, а отримав від мудрого за майстерну вісу, яку склав на його прохання.

Ерік тим часом схопив іржаву лопату та вкопався під коріння дуба. Ілів перехопила палицю зручніше й обійшла мертве дерево, гострим кінцем накреслила кривеньке коло. Шепочучи замовляння, вона стала малювати руни, яких навчилася від неньки й від старої Ульфхільд. Двійко додала від себе, ці знаки не були схожі на руни, радше нагадували дитячі закарлючки. Утбурд виглянув з-під її руки, здивовано засвистів.

— Хто навчив тебе мови володарів?

— Ніхто не вчив, — Ілів пхикнула й завершила чергову закарлючку. — Самі наснилися, а тоді помітила, що вони працюють краще за руни. Мова володарів, кажеш? Що то за володарі? Якись страховидла, як той сестрин аврох?

— Ви називаєте їх асами й ванами, крижаними турсами, а ми зємо володарями, — Утбурд стенив плечима. — Асів мало, ванів ще менше. Турси

ворожі до людей. У кожного з них є ім'я, а кожне ім'я має свій знак. Оце, наприклад, — він тицьнув у кривий півмісяць, — ім'я «Хель».

Ілів здригнулася всім тілом, ковтнула гіркоту, що раптом стала в горлі, та миттю напустила на себе байдужого вигляду. Ще не вистачало, щоб непохований помітив її переляк.

— Доньки Лофт?..

— Угу, Володарки Гельгейму, що в Ніфльгеймі.

— Світ мертвих... — пробурмотіла Ілів собі під носа. Серце відчайдушно гупало в грудях, морозне повітря прогіркло й наче сповнилося смородом мертвечини.

Звідки вона знає ім'я Хель? Чому знає? Хіба можливо, щоб справжнє ім'я просто наснилося? Мороз став пробирати до кісток. Якийсь невідомий до цього глибинний страх скував тіло, а рука, що стискала палю, затремтіла. Смертним заборонено вимовляти імена богів, саме тому існує стільки прізвиськ, тобто *хейті*, які скальди використовують у піснях і віршиках-вісах.

— О, здається, знайшов!

Ерік тим часом відклав лопату й по лікоть пірнув рукою в яму, видобув звідтіля кістки, обмотані в дрантя.

— Це вони? Такі маленькі... — він оглянув знахідку й подивився на утбурда.  
— Мені дуже шкода.

Хлопчина так зрадів, що аж затанцював на місці, видаючи дивні ухкання й плескаючи в долоні.

— Нарешті, нарешті! Гей, мала вельво, промов слова!

Ілів, усе ще нажахана раптовим відкриттям, здригнулася й повільно підняла голову. Білі стрічки її дихання легенько парували над тремтливими вустами. Жахні очі непохованого прикували її до вузлуватого кореня, пильний погляд простромив серце. Вона знає таємне ім'я йотуна. Ще й кого! Володарки Потойбіччя, точніше найжахливішого з існуючих Потойбіч.

— Дівча? — утбурд по-совиному схилив голову набік.

Ілів згадалася сестрина сова Ллеу, що точнісінько так запитально схиляла голову й кліпала на неї очиськами. А тоді пригадалося всміхнене обличчя сестри, обрамлене рудим, мов мед, волоссям. Ніби наяву почувся її щирий дзвінкий сміх.

Ілів забурмотіла закляття, наспівуючи рядки собі під носа, завершила останню закарлючку, устромила палицю між корінням та гучно промовила:

— Іменем Прихованої, що судить усіх мертвих в Елюднірі. Іменем **Ошелан** я звільняю тебе, небажаний, поронець, утбурд, убитий власною матір'ю!

Кістки раптом задимилися, спалахнули в руках Еріка й миттю перетворилися на гірку попелу. Північний вітерець зашелестів у мертвих гілках, підхопив і закружляв попіл над снігом, над покрученим корінням, над старезним дубом.

— Нарешті... вільний...

Тихеньке зітхання прокотилося лісом. Утбурд раптом став розчинятися в повітрі, і сонячне світло полилося крізь його прозоре тіло на покручене коріння. Старезне дерево затріщало, зарипіло й остаточно розкололося. Ілів та Ерік ледь встигнули вистрибнути з-під сухих половинок могутнього стовбура.

— Гей, нелюде, а як же допомогти нам? Чи ти забув про обіцянку?

— Твоя сестра, Сіф Смілива, поїде крізь Чорний ліс аж до володінь йотуна, до Могрової печери. Ти звідси рушай на північний захід, а коли побачиш велике озеро, зверни на захід, — він тицьнув прозорим пальцем у темну й зловісну гущавину. — Там друзів стрінеш. І як буде ще потреба, спитаєш дорогу у ворона. Пам'ятай, маєш у дарунок одне бажання. Скористайся ним мудро, Ілів Сігурддоттір.

Дівчина здригнулася, почувши своє ім'я від нелюда.

— Ворона? Якого ще ворона? — вона отетеріло гляділа на юнака.

Та утбурд лише всміхнувся й остаточно розчинився в мерехтливих сніжинках, наче ніколи й не існувало його. Ерік закинув лопату на плече та виструнчився.

— Гаразд, то йти треба на північний захід? Здається, це ти й так знала? — він почухав гостре підборіддя й усміхнувся. — Ну хоча б добру справу зробили. Ходімо, ярлине, чи тут заночуємо?

— Підеш зі мною? — Ілів похитала головою. — Знаєш, це буде небезпечна подорож...

— Та хіба зможу я поглянути в очі Сігурдові, якщо лишу його доню саму в лісі, що аж кишить чудовиськами? Ні, фру Ілів, якщо я вас відшукав у цих нетрях, то подорожувати нам разом нарекли норни!

Ілів не мала як заперечити та й не дуже хотіла відмовляти мисливця. Знала, що сама не впорається з мандрівкою. Ніколи не мріяла про пригоди й битви. То Сіф жити не могла без меча та стріл, а вона ледь витримувала неньчину гальдру. А от тепер має подорожувати, мусить навчитися битися й убивати цих тварюк, чим би вони не були й звідкіля б не взялися. А ще... виявляється, ті закарлючки, що так часто бачила в сновидіннях, то імена богів і велетів! Вона опустила очі й поглянула на подерті долоні. Що за химерна та страшна влада раптом опинилася в її руках...

<sup>1</sup> Ві гамрі Фурш (Við hamri Þórs) — буквально: «Молотом Тора».

<sup>2</sup> Гільдісвіні — кнур, що супроводжує колісницю Фреї.

<sup>3</sup> Гефна — тут: інше ім'я богині Фреї — богині родючості, кохання й привабливості в скандинавській міфології.

<sup>4</sup> Химорода — тут у значенні надприродної істоти, дух скандинавської міфології.

<sup>6</sup> Драугри — живі мерці.

<sup>7</sup> Тога-хонк — перетягування каната.

<sup>8</sup> Альвгейм — світ альвів, другий після Асгарду світ на Світовому дереві.

<sup>9</sup> Гельгейм — один із дев'яти світів, світ мертвих, у якому керує богиня Гель (Хель). Розташовується в Ніфльгеймі чи під Ніфльгеймом.

<sup>10</sup> Йотунгейм — світ велетів, один з Дев'яти світів.

<sup>11</sup> Лофт — одне з імен бога Локі, також його звати Хведрунг і Лодур.